

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/8274,Z-cyklad-Bytomskie-Spotkania-Historyczne-prelekcja-prof-zw-dr-hab-Ryszarda-Kaczmarka.html>
17.03.2026, 09:21

Z cyklu „Bytomskie Spotkania Historyczne” - prelekcja prof. zw. dr. hab. Ryszarda Kaczmarka „Polacy w Wehrmachcie” - Bytom, 13 marca 2012

13 marca 2012 r. w sali wykładowej gmachu głównego Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bytomiu (plac Jana III Sobieskiego 3) odbyła się prelekcja prof. zw. dr. hab. Ryszarda Kaczmarka „Polacy w Wehrmachcie”. Spotkanie poprowadził Sebastian Rosenbaum z katowickiego IPN.

Trzecia odsłona Bytomskich Spotkań Historycznych poświęcona będzie problemowi przymusowego wcielania Polaków lub też ich dobrowolnego akcesu do Wehrmachtu. Liczba osób, które się na to zdecydowały lub zostały administracyjnie przymuszone szacowana jest na około 450000. Część przedwojennych ziem polskich, m.in. z województw śląskiego, poznańskiego oraz pomorskiego dekretem z 8 października 1939 roku zostało włączonych do Niemiec jako tzw. ziemie wcielone do Rzeszy. Administracja zarządzająca nowymi terenami miała za zadanie prowadzenia niemieckiej polityki narodowościowej, której jednym z wyznaczników była akcja zniemczania ludności rodzimej. W jej wyniku mieszkańcom terenów wcielonych nadawano obywatelstwo niemieckie, skutkujące obowiązkiem służby wojskowej w siłach zbrojnych Niemiec. Pod koniec 1943 roku prawie 85% mieszkańców powiatów należących do byłego tzw. Górnego Śląska pruskiego i około 50% byłego Górnego Śląska austriackiego należało do trzech pierwszych grup volkslisty, które obligowały ich posiadaczy do służby w Wehrmachcie. O postawie mieszkańców ziem wcielonych wobec powołań do niemieckich sił zbrojnych, o sytuacji Górnoszlązaków w Wehrmachcie opowiedział prof. zw. dr hab. Ryszard Kaczmarek, historyk, dyrektor Instytutu Historii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Prelegent jest autorem szeregu publikacji poświęconych dziejom Górnego Śląska w czasie II wojny światowej.

Po krótkiej prelekcji odbyła się dyskusja z gościem, dotycząca problemu podejmowania współpracy z okupantem, omówione zostały również społeczne konsekwencje strategii narodowościowej Rzeszy wobec Ślązaków i ich postaw. Po dyskusji zaprezentowano film dokumentalny „Dzieci Wehrmachtu” Mariusza Malinowskiego (2009, 44 min.).